АВТОМОБИЛЬНО-ДОРОЖНЫЙ ИНСТИТУТ
ГОСУДАРСТВЕННОГО ВЫСШЕГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ
«ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ»

МЕТОДИЧЕСКИЕ УКАЗАНИЯ

к выполнению курсовой работы по дисциплине "Финансовый рынок"

для студентов специальности 6.030601
«Менеджмент организаций»
очной и заочной формы обучения

Горловка

УДК 658.5(071)

Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни "Фінансовий ринок" для студентів спеціальності 6.030601 "Менеджмент організацій" очної та заочної форми навчання / Укл.: Р.Ю. Заглада. – Горлівка: АДІ ДВНЗ ДонНТУ, 2014. – 52 с.

Навчально-методична розробка містить програмний матеріал до вивчення дисципліни "Фінансовий ринок", організаційно-методичні вказівки до виконання курсової роботи, варіанти контрольних завдань, а також контрольні питання з курсу "Фінансовий ринок".

Укладач: Р.Ю. Заглада, к.е.н., доц. кафедри "Менеджмент організацій"

ЗМІСТ

стор.

1 Ціль і завдання дисципліни, її місце в навчальному процесі .....
2 Програмний матеріал до вивчення дисципліни "Фінансовий ринок" .....
3 Вимоги до виконання курсової роботи .....
4 Основні етапи підготовки курсової роботи .....
5 Структура курсової роботи .....
6 Методика та приклад розрахунку прибутковості акцій за індексною моделлю Шарпа .....
7 Вимоги до технічного оформлення курсової роботи .....
8 Контрольні питання з дисципліни "Фінансовий ринок" .....
9 Перелік рекомендованої літератури .....
Додаток А. Теми курсових робіт з дисципліни "Фінансовий ринок".....
Додаток Б. Вихідні дані для розрахункової частини .....
Додаток В. Приклад оформлення титульного аркуша .....
Додаток Д. Порядок розташування інформації в рефераті .....
Додаток Е. Приклад оформлення змісту .....
Додаток Ж. Приклад оформлення рисунків .....
Додаток И. Приклад оформлення таблиць .....

1 ЦІЛЬ І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Дисципліна "Фінансовий ринок" є однією із основних в переліку профілюючих дисциплін для підготовки фахівців з вищою економічною освітою.

Втративши можливість черпати фінансові ресурси з централізованих джерел, підприємства колишнього Радянського Союзу вийшли у вільне плавання в безкраїх просторах ринкової економіки, не цілком усвідомлюючи, як жити в цих нових умовах. Єдине непорушне правило, що було моментально засвоєне всіма керівниками, полягає в тому, що потрібні гроші. Якщо гроші є, їх можна інвестувати й в основні, і в оборотні кошти, а також у фінансові активи інших підприємств і за умови, що ринкова вартість підприємства буде зростати, можна жити цілком респектабельно навіть в умовах нестабільної економіки. Але де знайти гроші, і як їх залучити на підприємства? За визначенням гроші є в інвесторів, але переважна маса інвесторів знаходиться за рубежем, де фінансисти грають за своїми правилами. Вони готові вкласти гроші тільки в ті підприємства і проекти, що принесуть їм достатню віддачу на вкладені кошти.

Основною метою вивчення наданої дисципліни є закріплення у студентів знань, що стосуються особливостей розвитку фондових бірж і правил поведінки на них, раціонального розміщення наявних фінансових ресурсів у цінні папери, а також умілого формування інвестиційного портфеля.

Знання дисципліни визначені вимогами кваліфікаційних характеристик спеціальності 6.030601 "Менеджмент організацій".

Після вивчення цього курсу **студент повинен знати**:

• поняття і складові елементи інвестиційного процесу й інвестиційного середовища, ринку цінних паперів;

• основні правила купівлі-продажу цінних паперів;

• організаційні форми управління інвестиційними проектами, які забезпечують оптимальне використання науково-технічних, трудових та фінансових

ресурсів, прийняття управлінських рішень з фінансовий ринок, направлених на досягнення ефективних кінцевих результатів;

• методи формування оптимального інвестиційного портфеля.

Студент повинен вміти:

• використовувати методи аналізу інвестиційних проектів, прогнозування інвестиційної діяльності підприємств;

• використовувати отримані знання в практичної діяльності;

• працювати з нормативно-довідковою документацією, вміти узагальнювати, порівнювати, робити висновки, володіти навичками прийняття самостійного рішення;

• використовувати сучасні методи розробки інвестиційних проектів;

• правильно оцінювати ризикові і без ризикові цінні папери при формуванні інвестиційного портфеля;

• виявляти резерви підвищення ефективності виробництва.

Дисципліна "Фінансовий ринок" базується на знаннях, здобутих студентами при вивченні дисциплін "Мікроекономіка", "Макроекономіка", "Основи економічної теорії", "Гроші та кредит". Паралельно вивчаються дисципліни "Фінанси підприємств", "Аудит", "Операційний менеджмент".

2 ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ФІНАНСОВИЙ РИНОК"

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, структура та функції.

Сутність та структура ринку фінансових ресурсів. Місце ринку цінних паперів в фінансовому ринку. Розвиток фінансових ринків: історична довідка та тенденції у майбутньому.

Класифікація фінансових ринків: в залежності від того, хто пропонує цінні папери на продаж (емітент або інші особи); за строком обертання фінансових активів; з точки зору конкретної країни. Функції фінансових ринків.

Тема 2. Цінні папери як інструменти фінансового ринку.

Сутність цінних паперів. Класифікація цінних паперів: за економічним змістом; за емітентами; за типом передачі майнових прав; за способом виплати доходу; за територією обертання; за ступенем надійності.

Функції та роль цінних паперів в економіці. Американські (ADR) та глобальні (GDR) депозитарні розписки. Облігації, що забезпечені закладними (CDO), дефолтні свопи (CDS).

Тема 3. Фінансові посередники на фінансовому ринку.

Індивідуальні та інституціональні інвестори. Сутність та особливості діяльності фінансових посередників.

Види фінансових посередників: комерційні банки, інвестиційні фонди та інвестиційні компанії, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії, торгівці цінними паперами. Різниця між фінансовими посередниками та інституційними інвесторами.

Функції фінансових посередників: ефективний розподіл ресурсів в часі; акумуляція заощаджень; перерозподіл ризику; узгодження тривалості активів та зобов'язань; забезпечення ліквідності інвестицій.

Тема 4. Біржовий та позабіржовий ринки.

Основні фондові ринки світу. Організація роботи фондової біржі на прикладі Нью-Йоркської фондової біржі (NYSE). Вимоги до особи, що претендує на членство в NYSE. Вимоги до емітента, котрий хоче, щоб його акції входили до лістингу NYSE. Категорії членів NYSE в залежності від виду торговельної діяльності: брокери-комісіонери, біржові брокери, біржові трейдери, "спеціалісти".

Позабіржовий ринок: особливості організації на прикладі позабіржового ринку США (OTC). Три рівні учасників (користувачів інформації) OTC: учасники третього рівня (маркет-мейкери); учасники другого рівня (брокерські фір-

ми); учасники першого рівня (інвестори, що не займаються активною діяльністю з купівлі-продажу цінних паперів). "Третій" та "четвертий" ринки.

Операційні витрати інвесторів.

Ефективність ринку цінних паперів: основні складові. Інвестиційна вартість. Ступені ефективності ринку: слабка, середня, висока. Зв'язок між курсом цінних паперів та інвестиційною вартістю на ефективному та ірраціональному ринках. Вплив інвесторів, що прагнуть отримати вигоду з тимчасової неефективності ринку, на ступінь ефективності ринку.

Тема 5. Рахунки з використанням маржи.

Сутність рахунків з використанням маржи. Купівля з використанням маржи: сутність; процедура виконання; визначення типу рахунку після зміни курсу; розрахунок показників прибутковості.

Продаж цінних паперів "без покриття": сутність; процедура виконання; взаємовідносини між учасниками операції до, під час та після проведення операцій; визначення типу рахунку після зміни курсу; розрахунок показників прибутковості.

Агрегування: визначення типу рахунку при здійсненні одночасно операцій купівля з використанням маржи та продаж "без покриття".

Тема 6. Інвестиції та інвестиційний процес.

Сутність та види інвестицій. Інвестиційне середовище й основні його складові. Інвестиційний процес. Класифікація інвестицій: за об'єктами вкладення коштів; за характером участі інвестора в інвестуванні; за періодом фінансовий ринок; за формами власності; за регіональною ознакою.

Сутність інвестиційного процесу та його основних етапів. Вибір інвестиційної політики. Аналіз ринку цінних паперів: фундаментальний та технічний аналіз. Формування портфеля цінних паперів. Активні та пасивні портфельні стратегії. Фондові індекси. Перегляд портфеля цінних паперів. Оцінка ефективності цінних паперів.

Тема 7. Портфельне інвестування.

Принципи формування класичного інвестиційного портфеля. Принципи формування портфеля акцій інвестора. Принципи, що визначають стратегію поведінки інвестора у випадку продажу своїх акцій.

Типи портфелів: портфелі зростання; портфелі доходу; портфелі зростання та доходу. Типи інвесторів в залежності від ступеня ризику: консервативні, агресивні, помірно-агресивні, ірраціональні. Інвестиційні стратегії та управління портфелем. Активна модель управління портфелем. Пасивна портфельна модель управління портфелем. Тактика управління інвестиційним портфелем.

Тема 8. Рейдерство як явище на фінансовому ринку.

Сутність угод M&A (mergers and acquisitions). Мета угод M&A.

Рейдерство як спосіб недружнього поглинання. Чотири групи рейдерства – «білі» рейдери, «сірі» рейдери, «чорні» або «криваві» рейдери, грінмейл.

Найбільш розповсюджені способи рейдерства: через акціонерний капітал, через наймане керівництво, через кредиторську заборгованість, шляхом оспорювання приватизації. Приклади захвату підприємств (рейдерство), що популярні в Україні: замовна приватизація, фіктивне банкрутство, додаткова емісія, кишеньковий реєстратор.

Гринмейл як мпосіб корпоративного шантажу.

3 ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Навчальний процес з дисципліни "Фінансовий ринок" передбачає різні форми індивідуальної роботи студентів, зокрема виконання курсової роботи. Рівень підготовки курсової роботи значною мірою свідчить про ступінь засвоєння студентом здобутих знань з дисципліни, його грамотність, загальну культуру та ерудицію.

Основна мета виконання курсової роботи з дисципліни "Фінансовий ринок" – глибоко й творчо вивчити одне з конкретних питань теорії і практики фінансового фінансовий ринок, оволодіти методами наукового дослідження.

У процесі підготовки та виконання курсової роботи з дисципліни "Фінансовий ринок" студенти вдосконалюють і розвивають такі навички та вміння:

• самостійно формулювати проблему дослідження;

• визначати мету, основні завдання, предмет, об'єкт дослідження;

• здійснювати пошук і добір потрібної наукової інформації з теми, що розглядається;

• аналізувати фактичну інформацію відповідно до теми курсової роботи;

• логічно і аргументовано висловлювати свої думки, пропозиції, робити висновки;

• правильно оформлювати науково-довідковий матеріал;

• публічно захищати підготовлену роботу (робити наукові повідомлення, відповідати на запитання, захищати свою точку зору тощо).

Перш ніж розпочинати писати курсову роботу, студент повинен ознайомитися з **основними вимогами до** її **виконання**:

1. ***Актуальність теми***. Актуальність у перекладі з латинської означає важливість, практичну значущість розглядуваної проблеми.

Курсова робота може претендувати на той чи інший ступінь актуальності тільки тоді, коли її тема відповідає сучасним потребам розвитку інвестиційного ринку, а питання, що розкриваються в роботі, важливі для розуміння суті і

структури фінансового ринку, того чи іншого інституційного інвестора, їхніх економічних, організаційних, правових та інших сторін.

2. ***Достатній теоретичний рівень***. Ця вимога означає, що студент повинен розкрити добрану тему курсової роботи на сучасному рівні розвитку інвестиційного та фінансового ринку в Україні, використовуючи такі підходи й наукові знання, що пояснюють різні явища і події у практиці інвестицій. Крім того, студент повинен достатньо повно розкрити основні поняття і терміни, що стосуються проблеми курсової роботи, включити у зміст матеріалу тільки об'єктивні факти і реальні практичні приклади.

3. ***Дослідницький характер***. У курсовій роботі повинні міститись елементи дослідження:

• вивчення достатньої кількості опублікованих джерел (книг, журнальних статей та інших розробок) вітчизняних і зарубіжних авторів;

• систематизація та аналіз різних думок і підходів, формування власної точки зору на розглядувану проблему;

• порівняння теоретичних поглядів вчених і практичної діяльності вітчизняних і зарубіжних фірм; розробка висновків, рекомендацій.

4. ***Грамотність оформлення***. Це важлива вимога до курсової роботи, що підвищить її якість. У роботі не повинно бути граматичних та стилістичних помилок. Необхідно дотримуватись правил цитування, оформлення зносок, списку використаної літератури. Крім того, виконання цієї вимоги виховує у студента культуру оформлення наукових праць, яка може знадобитись в майбутній практичній діяльності.

4 ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота є результатом вивчення дисципліни "Фінансовий ринок". Підготовка курсової роботи охоплює кілька етапів.

1. ***Добір теми курсової роботи***.

Курсову роботу з дисципліни "Фінансовий ринок" студент виконує за номером варіанта, який обирає самостійно відповідно до номерів передостанньої та останньої цифр власної залікової книжки (табл. 4.1). Теми курсових робіт з дисципліни "Фінансовий ринок" за варіантами наведено в додатку А.

Таблиця 4.1 – Вибір варіанта курсової роботи з дисципліни "Фінансовий ринок"

			Передостання цифра залікової книжки									
			0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
			Номер теми курсової роботи									
Остання цифра залікової книжки	0	Номер теми курсової роботи	20	10	20	30	40	10	20	30	40	10
	1		1	11	21	31	1	11	21	31	1	11
	2		2	12	22	32	2	12	22	32	2	12
	3		3	13	23	33	3	13	23	33	3	13
	4		4	14	24	34	4	14	24	34	4	14
	5		5	15	25	35	5	15	25	35	5	15
	6		6	16	26	36	6	16	26	36	6	16
	7		7	17	27	37	7	17	27	37	7	17
	8		8	18	28	38	8	18	28	38	8	18
	9		9	19	29	39	9	19	29	39	9	19

Тема курсової роботи має становити інтерес для студента, бути пов'язаною з його діяльністю і сприяти максимальному використанню здобутих знань і практичного досвіду. Слід зауважити, що студент має право запропонувати свою тему курсової роботи, але при цьому він повинен обґрунтувати викладачу доцільність її розробки.

Вихідні дані для аналітично-розрахункового розділу курсової роботи з дисципліни "Фінансовий ринок" студент обирає за номером варіанта, який обирає самостійно відповідно до номерів передостанньої та останньої цифр власної залікової книжки (табл. 4.2). Вихідні дані для розрахункового розділу наведено у додатку Б.

Таблиця 4.2 – Вибір варіанта даних для розрахункової частини

			Передостання цифра залікової книжки									
			0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
			Номер теми курсової роботи									
Остання цифра залікової книжки	0	Номер теми курсової роботи	20, 28, 29	10, 29, 1	20, 1, 10	30, 10, 20	25, 11, 21	10, 21, 30	20, 1, 17	30, 21, 10	25, 20, 11	10, 1, 30
	1		1, 19, 21	11, 28, 2	21, 2, 9	16, 9, 19	1, 12, 22	11, 22, 1	21, 2, 16	16, 22, 12	1, 19, 9	11, 2, 21
	2		2, 11, 22	12, 27, 3	22, 3, 8	17, 8, 18	2, 13, 23	12, 23, 2	22, 3, 15	17, 23, 13	2, 18, 8	12, 3, 22
	3		3, 12, 23	13, 26, 4	23, 4, 7	18, 7, 17	3, 14, 24	13, 24, 3	23, 4, 14	18, 24, 14	3, 17, 6	13, 4, 23
	4		4, 13, 24	14, 25, 5	24, 5, 6	19, 6, 16	4, 15, 25	14, 25, 4	24, 5, 9	19, 25, 15	4, 16, 5	14, 5, 24
	5		5, 14, 25	15, 24, 6	25, 6, 5	20, 5, 15	5, 16, 26	15, 26, 6	25, 6, 10	20, 26, 16	5, 15, 7	15, 6, 25
	6		6, 15, 26	16, 23, 7	26, 7, 4	21, 4, 14	6, 17, 27	16, 27, 7	26, 7, 11	21, 27, 17	6, 14, 4	16, 7, 26
	7		7, 16, 27	17, 22, 8	27, 8, 3	22, 3, 13	7, 18, 28	17, 28, 5	27, 8, 12	22, 28, 18	7, 13, 3	17, 8, 27
	8		8, 17, 28	18, 21, 9	28, 9, 2	23, 2, 12	8, 19, 29	18, 29, 6	28, 9, 13	23, 29, 19	8, 12, 2	18, 9,28
	9		9, 18, 29	19, 20, 10	29, 10, 1	24, 1, 11	9, 20, 30	19, 30, 7	29, 10, 8	24, 30, 20	9, 11, 1	19, 10, 29

2. ***Формулювання мети та основних завдань курсової роботи***.

Залежно від того, наскільки зрозуміло і точно сформульовано мету роботи,

настільки вдалими будуть її основні завдання, план, організація виконання, стиль викладу.

Правильне визначення мети роботи дасть змогу студенту виокремити в ній основний напрямок дослідження, упорядкувати пошук і аналіз матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних міркувань.

Мета курсової роботи повинна бути тісно пов'язана з назвою її теми.

На основі сформульованої мети студент має визначити основні завдання, які необхідно розв'язати в процесі виконання курсової роботи. Завдання повинні конкретизувати основну мету роботи; їх визначення пов'язане з назвами основних розділів.

3. ***Складання плану курсової роботи.***

На початку підготовки курсової роботи студенту необхідно ознайомитися зі змістом наукових публікацій за добраною темою і скласти розгорнутий план із зазначенням основних розділів і підрозділів роботи, який потрібно узгодити з науковим керівником.

План курсової роботи є відбиттям її структури, під якою розуміється порядок компонування і взаємозв'язок окремих її частин.

Виконані розділи роботи студент подає на розгляд керівнику і відповідно до його зауважень уточнює, доповнює і в разі потреби доопрацьовує.

4. ***Виклад матеріалу курсової роботи.***

Матеріал роботи студент повинен викладати послідовно, логічно взаємопов'язувати окремі його частини, повністю розкрити тему роботи. Для цього необхідно приділити увагу сучасним теоретичним і методичним розробкам, розглянути і творчо осмислити відповідну наукову літературу та періодичні видання, визначити своє ставлення до дискусійних питань теми роботи. На основі аналізу емпіричних або звітних даних, особистих вражень та узагальнень потрібно зробити необхідні висновки, висвітлити досягнуті успіхи, зазначити існуючі недоліки, а також висловити пропозиції щодо можливостей подальшого покращення діяльності об'єкта досліджень.

5. ***Подання курсової роботи науковому керівнику на рецензування.***

Не пізніше, ніж за два тижні до захисту студент подає курсову роботу науковому керівнику, який рецензує її та оцінює за п'ятибальною системою.

У рецензії науковий керівник дає її стислу характеристику, оцінює теоретичний рівень, глибину проведених досліджень, доцільність і обґрунтованість запропонованих рекомендацій, переваги та недоліки, якість і відповідність оформлення Методичним рекомендаціям.

Досвід рецензування показує, що в курсових роботах зустрічаються такі недоліки:

• відхід від теми (тема курсової роботи передбачає розкриття одних питань, а фактично розкриваються інші);

• безсистемний виклад матеріалу, повторення одних і тих самих положень;

• логічні помилки, невміння виокремити головне;

• невдале поєднання теорії з фактичним матеріалом;

• переписування матеріалу з друкованих видань;

• недотримання методичних рекомендацій щодо оформлення роботи.

У разі негативної оцінки курсова робота разом з рецензією повертається студенту, який повинен доопрацювати її з урахуванням зауважень і лише після цього доопрацьований варіант разом із рецензією подати науковому керівнику для повторної перевірки.

Якщо попередня оцінка позитивна, студент допускається та готується до захисту курсової роботи.

6. ***Захист курсової роботи.***

Курсову роботу студент захищає у присутності навчальної групи. Тези доповіді студент готує заздалегідь. Доповідь повинна бути змістовною і тривати 5-8 хвилин.

У доповіді необхідно:

• назвати тему курсової роботи, показати її актуальність та значущість;

• сформулювати основну мету і завдання дослідження;

• стисло розкрити зміст структури роботи;

• доповісти про результати роботи, зроблені висновки і внесені пропозиції.

Після доповіді студент відповідає на запитання викладачів. Під час захисту оцінюються: якість виконаної студентом курсової роботи, рівень знань і набутих навичок щодо висвітленої теми, вміння аналізувати об’єкт дослідження, логічно і аргументовано викладати думки, відповідати на запитання, обґрунтовувати власну точку зору.

Результати захисту курсової роботи оцінюються за чотирибальною системою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно"), проставляються в заліковій відомості навчальної групи та заліковій книжці студента. У разі незадовільної оцінки курсову роботу необхідно доопрацювати або виконати нову за іншою темою.

5 СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсову роботу студенти виконують самостійно, дотримуючись рекомендованої структури та вимог до технічного оформлення.

Рекомендується така структура курсової роботи:

1. **Титульний аркуш** є першим аркушем курсової роботи. На титульному аркуші міститься назва міністерства, вищого навчального закладу й кафедри, на якій виконується робота, тема курсової роботи, прізвище й ініціали студента, прізвище й ініціали наукового керівника із вказівкою його посади і вченого ступеня, а також рік виконання роботи. Приклад оформлення титульного аркуша наведено в додатку В.

2. **Реферат** містить коротку інформацію про результати й висновки курсової роботи.

Реферат повинний містити:

• відомості про обсяг курсової роботи, кількість рисунків, таблиць, додатків, кількість використаних джерел;

• текст анотації;

• перелік ключових слів.

Текст реферату повинен відображати:

• об’єкт дослідження;

• ціль роботи;

• методи дослідження;

• отримані результати і їхню новизну.

Перелік ключових слів повинен містити від 5 до 15 слів або словосполучень із тексту курсової роботи, які в найбільшому ступені характеризують її зміст та забезпечують можливість інформаційного пошуку. Ключові слова наводяться в називному відмінку і пишуться великими літерами через кому.

Порядок розташування інформації в рефераті і її зразок наведено в додатку Д.

3. **Зміст курсової роботи**. У змісті перераховуються назви всіх розділів і підрозділів курсової роботи, починаючи із вступу і закінчуючи висновком, переліком посилань і найменуванням додатків. Проти кожної назви проставляються номери сторінок, з яких починається відповідний розділ. Приклад оформлення змісту наведено в додатку Е.

4. **Вступ** (2-3 ст.) містить обґрунтування теми курсової роботи, розкриває актуальність, практичне значення, ступінь розробленості в науковій літературі. У вступі необхідно сформулювати мету роботи, її завдання. Як правило, рішенню кожної з поставлених завдань присвячується відповідний розділ роботи, тому правильно сформульовані завдання визначають структуру роботи. Крім перерахованого у вступі обов’язково вказується об’єкт дослідження (підприємство або установа, за даними якої виконується курсова робота), а також предмет дослідження – проблема, що досліджується в роботі.

5. **Основна частина** складається з трьох розділів – теоретичного, розрахунково-аналітичного та рекомендаційної частини, які, у свою чергу, можуть поділятися на два-три підрозділи і за змістом повинні відповідати направленості теми, підпорядковуватись основній меті та завданням, бути органічно взаємопов'язаними.

Теоретична частина (12-15 ст.) являє собою аналіз і узагальнення літературних джерел по темі курсової роботи. В якості літературних джерел можна

використовувати базові підручники, монографії, наукові статті, періодичні видання, законодавчі й нормативні акти, деякою мірою – інформацію сайтів, розміщених в Internet.

Робота над теоретичною частиною починається з пошуку інформації. Як правило, керівник роботи може порекомендувати декілька найбільш важливих літературних джерел. Однак основну їхню частину студент повинен знайти самостійно в каталогах бібліотеки, а також в Internet й скласти список літератури.

Позначимо основні вимоги до теоретичної частини курсової роботи:

• теоретична частина повинна вбирати реферування багатьох джерел, а не переказ одного з них;

• обов'язково має бути відбитим сучасний стан питання стосовно предмета дослідження;

• огляд повинен містити аналіз літературних джерел, зіставлення точок зору різних авторів;

• на основі проведеного аналізу джерел і вибірки думок авторів з досліджуваної проблеми необхідно зробити узагальнення, групування відомостей, систематизацію різних теоретичних положень і методик;

• при викладі теоретичного матеріалу необхідно робити посилання на джерела, що використовуються;

• теоретичний огляд варто насичувати рисунками, які також є формою узагальнення матеріалу.

Розрахунково-аналітична частина (18-20 ст.) є основним розділом курсової роботи, її метою є аналіз інвестиційно-фінансових аспектів діяльності об'єкта дослідження.

Основні вимоги до розрахунково-аналітичної частини курсової роботи можна сформулювати в такий спосіб:

• назва цього розділу курсової роботи має відповідати предмету дослідження;

• всі розрахунки варто виконувати на основі даних, що дозволяють оцінити стан об’єкта дослідження;

• як основні методи дослідження доцільно використовувати методи статистичного, кореляційного й регресійного аналізу, рангової кореляції та ін.;

• розрахунки фінансових показників варто вести в динаміці, за даними декількох попередніх років;

• завершити розділ потрібно відповідними висновками з усіх напрямків аналізу.

Останнім підпунктом розрахунково-аналітичної частини курсової роботи для всіх студентів є розрахунок моделі прибутковості акції з використанням індексної моделі Шарпа. Методика розрахунку прибутковості акцій за індексною моделлю Шарпа наведено в п. 6 даних методичних вказівок.

Рекомендаційна частина (3-5 ст.) присвячена обґрунтуванню напрямків оптимізації об'єкта та предмета дослідження. Матеріал третього розділу курсової роботи має бути наслідком розрахунків аналітичної частини. Тому зміст цієї частини роботи залежить від висновків розрахунково-аналітичної частини.

Оптимізація діяльності об'єкта дослідження може бути здійснена двома способами:

• шляхом проведення відповідних розрахунків за рекомендаціями, що запропоновані;

• шляхом використання результатів раніше проведених наукових досліджень і передового досвіду за даними літературних джерел.

Як при розрахунках другого розділу, так і в ході здійснення розрахунків третього розділу курсової роботи необхідно використовувати пакет програм персонального комп'ютера.

Кожний параграф та розділ курсової роботи має бути завершений особистими висновками.

6. **Висновки** (2-3 ст.). У висновках наводяться підсумки проведеної роботи в теоретичному, аналітичному значенні; визначаються основні недоліки і переваги під час аналізу, а також можливі резерви покращення досліджуваних в роботі показників.

7. **Список використаної літератури**, який розміщують у кінці роботи в

алфавітному порядку в такій послідовності:

• закони, нормативні акти та положення державного значення;

• літературні та наукові джерела;

• матеріали періодичних видань.

У літературних і наукових джерелах вказують прізвище, ініціали автора, повну назву книги, місце видання, видавництво, рік видання. Для статей, що опубліковані в періодичній пресі, зазначають прізвище, ініціали автора, назву статті, назву журналу чи газети, рік видання, номер журналу чи дату виходу газети.

Кількість рекомендованих джерел по курсовій роботі – 20-30 найменувань.

7. **Додатки**, до яких слід включати допоміжні матеріали (таблиці допоміжних цифрових даних, ілюстрації, схеми допоміжного характеру тощо).

У кінці курсової роботи після додатків ставиться підпис студента і дата виконання.

6 МЕТОДИКА ТА ПРИКЛАД РОЗРАХУНКУ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ ЗА ІНДЕКСНОЮ МОДЕЛЛЮ ШАРПА

Проблема формування і управління інвестиційним портфелем стала перед інвесторами давно. Своїми історичними коренями дана проблема починається з середини XX століття. Американські вчені-економісти Марковітц і Шарп є творцями теоретичних концепцій формування й управління портфелем цінних паперів. Уперше модель оцінки інвестиційного портфеля була розроблена Марковітцем.

Основна ідея **моделі Марковітца** полягає в тому, щоб статистично розглядати майбутній доход, принесений фінансовим інструментом, як випадкову перемінну, тобто доходи по окремих інвестиційних об'єктах випадково змінюються в деяких межах. Тоді, якщо якимсь чином визначити по кожнім інвестиційнім об'єкті цілком визначені імовірності настання, можна одержати розподіл ймовірностей одержання доходу по кожній альтернативі вкладення коштів.

Шарп запропонував **індексну модель**. Причому він не розробив нового методу складання портфеля, а спростив проблему таким чином, що наближене рішення може бути знайдене зі значно меншими зусиллями.

Припустивши існування лінійного зв'язку між курсом акції й окремим індексом, можна за допомогою прогнозної оцінки значення індексу визначити очікуваний курс акції. Крім цього можна розрахувати сукупний ризик кожної акції у формі сукупної дисперсії.

Модель вирівняної ціни. Метою арбітражних стратегій є використання розходжень у ціні на цінні папери одного або родинного типу на різних ринках або їхніх сегментах з метою одержання прибутку (як правило, без ризику). Тим самим за допомогою арбітражу вдається уникнути нерівноваги на ринках готівки й у відносинах між ринками наявних грошей і ф'ючерсних ринків. Арбітраж є елементом, що вирівнює, для утворення найбільш ефективних ринків капіталу.

Серед перелічених моделей достатньо велику популярність отримала індексна модель Шарпа, яка і буде використовуватись для розрахунків.

Індексна модель Шарпа

Як випливає з моделі Марковітца, задавати розподіл доходів окремих цінних паперів непотрібно. Досить визначити тільки величини, що характеризують цей розподіл: математичне чекання, середньоквадратичне відхилення і коваріацію між доходностями окремих цінних паперів. На практиці для порівняно невеликої кількості цінних паперів здійснити такі розрахунки по визначенню очікуваного доходу і дисперсії можливо. При визначенні ж коефіцієнта кореляції трудомісткість досить велика.

У 1960-х роках Вільям Шарп першим провів регресійний аналіз ринку акцій США. Щоб уникнути високої трудомісткості, Шарп запропонував індексну модель. Причому він не розробив нового методу складання портфеля, а спростив проблему таким чином, що наближене рішення може бути знайдене зі значно меншими зусиллями. Шарп увів β-фактор, що грає особливу роль у сучасній теорії портфеля:

$$\beta_i = \frac{\sigma_{iM}}{\sigma_M^2}, \qquad (6.1)$$

де σ_{iM} – коваріація між темпами росту курсу цінного паперу і темпами росту ринку;

σ^2_M – дисперсія прибутковості ринку.

Показник "бета" характеризує ступінь ризику папера і показує, у скільки разів зміна ціни папера перевищує зміну ринку (індексу, еталону) в цілому. Якщо бета більше одиниці, то даний папір можна віднести до інструментів з підвищеним ступенем ризику, тому що його ціна рухається в середньому швидше ринку. Якщо бета менше одиниці, то ступінь ризику цього папера відносно низька, оскільки протягом періоду глибини розрахунку її ціна змінювалася повільніше, ніж ринок. Іншими словами, значення бета більше 1 означає можливість заробити більше ринку при прогнозах його зростання, але з іншого боку, така бета означає, що якщо буде падіння ринку, збиток буде більше цього падіння.

Наприклад, значення бети на рівні 0,5 говорить про те, що ціна цінного папера зростає та падає наполовину менше, ніж ринок (ринок зріс на 1% – ціна цінного паперу зросла на 0,5%; ринок впав на 2% – ціна цінного папера впала на 1%). Якщо бета дорівнює 2, то ціна цінного папера подвоює будь-які коливання ринку.

Якщо бета менше нуля, то в середньому рух цього папера було протилежно рухові ринку протягом періоду глибини розрахунку.

Головний недолік коефіцієнта бета полягає в тому, що він заснований на історичних даних. Минула волатильність (нестійкість, коливання) і бета, що розрахована за її значеннями можуть не точно передвіщати майбутні волатильність і бету. Бета – це дзеркало заднього виду, що відображає пройдену путь, але воно мало, що говорить відносно того, що попереду.

В індексній моделі Шарпа використовується тісна кореляція між зміною курсів окремих акцій. Передбачається, що необхідні вхідні дані можна приблизно визначити за допомогою усього лише одного базисного фактора і відносин,

що зв'язують його зі зміною курсів окремих акцій. Як правило, за такий фактор береться значення якого-небудь індексу. Залежність прибутковості цінного папера від індексу описується наступною формулою:

$$r_i = \alpha_{iI} + \beta_{iI} \cdot r_I + \varepsilon_{iI}, \qquad (6.2)$$

де r_i – прибутковість цінного папера і за даний період;

r_I – прибутковість на ринковий індекс I за цей же період;

α_{iI} – коефіцієнт зсуву;

β_{iI} – коефіцієнт нахилу;

ε_{iI} – випадкова погрішність.

Як випливає з рівняння, "бету" цінного папера можна інтерпретувати як нахил лінії. Якщо цей коефіцієнт був постійним від періоду до періоду, то "історичну бету" папера можна оцінити шляхом зіставлення минулих даних про співвідношення прибутковості розглянутого папера і прибутковості ринку (індексу). Статистична процедура для одержання таких значень коефіцієнта "бета" являє собою просту лінійну регресію, або метод найменших квадратів.

Рівняння, записане без випадкової погрішності, є рівнянням лінійної регресії. Параметр "бета" тому є коефіцієнтом регресії і може бути визначений за формулою:

$$\beta = \frac{n\sum_{i=1}^{n} x_i y_i - \sum_{i=1}^{n} x_i \sum_{i=1}^{n} y_i}{n\sum_{i=1}^{n} x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^{n} x_i\right)^2}, \qquad (6.3)$$

де x_i - прибутковість ринку в і-й період часу;

y_i - прибутковість цінного папера в і-й період часу;

n - кількість періодів.

По Шарпу показник "альфа" (його також називають зрушенням) визначає складову прибутковості папера, що не залежить від руху ринку.

$$\alpha = \frac{\sum_{i=1}^{n} y_i}{n} - \frac{\beta \cdot \sum_{i=1}^{n} x_i}{n}. \qquad (6.4)$$

У відповідність з однієї з точок зору, "альфа" є свого роду мірою недо- або переоцінки ринком даного папера. Позитивна "альфа" свідчить про переоцінку ринком даного папера. Негативна "альфа" свідчить про недооцінку ринком даного папера.

На "альфу" впливає не тільки ціна цінного паперу, але і його ризик, тому два цінних папери з однаковою "альфою" можуть мати різну дохідність. Чим вище ризик ("бета"), тим більший дохід повинний приносити цінний папір, щоб значення альфи було високим. Інвестори чекають більшого від своїх більш ризикованих інвестицій.

Виходячи з вищенаведеного може здатись, що необхідно шукати цінні папери з високими значеннями "альфи". Адже це цінні папери, котрі показують більшу дохідність, ніж повинні при їхньому рівні ризику. Але у "альфи" є свої нюанси. "Альфа" вимірює дохідність відносно "бети", і всі недоліки "бети" відображаються і на "альфі". Якщо "бету" цінного паперу не можна використовувати як значиму через низький коефіцієнт кореляції, то і його "альфа" не відображає реальний стан речей.

Аналізуючи спільні значення "бети" та "альфи" можна зробити висновок про рівень ризику цінного папера та ступінь "перегравання" його ціни над дохідністю ринку. Наприклад, якщо "бета" дорівнює 1 (ціна повторює зміну ринку), а альфа дорівнює 0,4%, то це означає, що дохідність цінного папера переграла ринок на 0,4%; якщо "бета" дорівнює 0,5 (ціна цінного папера зростає та падає на половину менше, ніж ринок), а "альфа" – 0,4%, то це свідчить про те, що дохідність цінного папера дорівнює половині дохідності ринку плюс 0,4%.

Випадкова погрішність показує, що індексна модель Шарпа не дуже точно пояснює прибутковості цінного папера. Різниця між дійсними і очікуваним зна-

ченнями при відомій прибутковості ринкового індексу приписується випадковій погрішності.

Випадкову погрішність можна розглядати як випадкову перемінну, що має розподіл ймовірностей з нульовим математичним чеканням і стандартним відхиленням, що обчислюється за формулою:

$$\sigma_\varepsilon = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{n} y_i^2 - \alpha \sum_{i=1}^{n} y_i - \beta \sum_{i=1}^{n} x_i y_i}{n-2}}. \qquad (6.5)$$

Істинне значення коефіцієнта "бета" цінного папера неможливо встановити, можна лише оцінити це значення. Так що навіть якби істинне значення "бети" залишалося постійним завжди, його оцінка, отримана за методом найменших квадратів, усе рівно мінялася б у часі через помилки при оцінці – помилок вибірки. Стандартна помилка "бети" є спроба оцінити величину таких помилок:

$$\varepsilon_\beta = \frac{\sigma_\varepsilon}{\sqrt{\sum_{i=1}^{n} x_i^2 - \frac{\left(\sum_{i=1}^{n} x_i\right)^2}{n}}}. \qquad (6.6)$$

Аналогічно стандартна помилка для альфи дає оцінку величини відхилення прогнозованого значення від "істинного":

$$\varepsilon_\alpha = \frac{\sigma_\varepsilon}{\sqrt{n - \frac{\left(\sum_{i=1}^{n} x_i\right)^2}{\sum_{i=1}^{n} x_i^2}}}. \qquad (6.7)$$

Для характеристики конкретного цінного паперу використовуються й інші параметри. R-squared (R^2), або коефіцієнт детермінації, дорівнює квадратові коефіцієнта кореляції ціни папера і ринку. R-squared міняється від нуля до одиниці і визначає ступінь погодженості руху ринку і папера.

$$R^2 = \left(\frac{n\sum_{i=1}^{n} x_i y_i - \sum_{i=1}^{n} x_i \sum_{i=1}^{n} y_i}{\sqrt{\left(n\sum_{i=1}^{n} x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^{n} x_i \right)^2 \right)\left(n\sum_{i=1}^{n} y_i^2 - \left(\sum_{i=1}^{n} y_i \right)^2 \right)}} \right)^2 . \qquad (6.8)$$

Коефіцієнт детермінації являє собою пропорцію, у якій зміна прибутковості цінного папера зв'язано зі зміною прибутковості ринкового індексу. Іншими словами, він показує, у якому ступені коливання прибутковості цінного папера можна віднести за рахунок коливань прибутковості ринкового індексу.

Якщо цей коефіцієнт дорівнює одиниці, то папір цілком корелює з ринком, якщо дорівнює нулеві, то рух ринку і папери абсолютно незалежні.

Помилки показників "бета" і "альфа" визначаються безпосередньо помилкою регресійної моделі. Природно, у першу чергу вони залежать від глибини розрахунку.

На західних ринках значення α, β, R^2 регулярно розраховуються для всіх цінних паперів і публікуються разом з індексами. Користуючись цією інформацією, інвестор може сформувати власний портфель цінних паперів. На українському ринку професіонали поступово теж починають використовувати α-, β-, R^2-аналіз.

Вихідні дані для розрахунку наведено у таблиці 6.1. В цій таблиці також наведено позначення підприємств, що прийняті в ПФТС (тікери), котрі будуть використовуватись у подальшому для стислості.

Таблиця 6.1 – Вихідні дані для розрахунку

№ з/п	Тікер	Назва емітента	Галузь	28.02.2007	30.03.2007	27.04.2007	31.05.2007	27.06.2007	31.07.2007	31.08.2007	28.09.2007	31.10.2007	30.11.2007	28.12.2007	31.01.2008
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.	LUAZ	ЛуАЗ	Consumer Goods	3,78	3,84	4,00	4,06	4,27	4,88	4,11	4,22	7,95	5,97	6,74	6,30
2.	DOEN	Донбасенерго	Utilities	67,53	81,47	78,91	80,01	109,73	120,38	105,91	108,63	143,13	128,82	136,52	124,05
3.	STIR	Концерн Стірол	Basic Materials	70,89	73,01	73,01	70,64	68,77	70,47	67,50	84,90	101,88	101,88	115,21	93,81
Індекс ПФТС				719,93	810,97	821,57	883,54	996,43	1091,06	989,60	1034,38	1177.00	1108.53	1174.02	1093.85

Розрахуємо показники α, β, ε, R^2 та похибки α і β для підприємств, що розглядаються. Проміжні розрахунки для підприємства, що розглядаються наведено в таблицях 6.2-6.4.

Таблиця 6.2 – Проміжні розрахунки для першого підприємства

n	x	y	$x \cdot y$	x^2	y^2
1	719,93	3,78	2722,20	518299,20	14,30
2	810,97	3,84	3110,88	657672,34	14,71
3	821,57	4,00	3286,61	674977,26	16,00
4	883,54	4,06	3582,93	780642,93	16,44
5	996,43	4,27	4259,14	992872,74	18,27
6	1091,06	4,88	5321,32	1190411,92	23,79

Продовження таблиці 6.2

1	2	3	4	5	6
7	989,60	4,11	4067,26	979308,16	16,89
8	1034,38	4,22	4364,67	1069941,98	17,81
9	1177,00	7,95	9352,44	1385329,00	63,14
10	1108,53	5,97	6621,47	1228838,76	35,68
11	1174,02	6,74	7913,36	1378322,96	45,43
12	1093,85	6,30	6893,44	1196507,82	39,72
Сума	11900,88	60,12	61495,72	12053125,10	322,18

Таблиця 6.3 – Проміжні розрахунки для другого підприємства

n	x	y	$x \cdot y$	x^2	y^2
1	2	3	4	5	6
1	719,93	67,53	48615,43	518299,20	4560,03
2	810,97	81,47	66072,97	657672,34	6638,01
3	821,57	78,91	64825,98	674977,26	6226,00
4	883,54	80,01	70688,50	780642,93	6400,96
5	996,43	109,73	109341,25	992872,74	12041,33
6	1091,06	120,38	131337,44	1190411,92	14490,38
7	989,60	105,91	104807,41	979308,16	11216,69
8	1034,38	108,63	112366,77	1069941,98	11800,91
9	1177,00	143,13	168464,01	1385329,00	20486,20
10	1108,53	128,82	142797,51	1228838,76	16593,82
11	1174,02	136,52	160281,91	1378322,96	18638,80
12	1093,85	124,05	135687,72	1196507,82	15387,41
Сума	11900,88	1285,08	1315286,90	12053125,10	144480,54

Таблиця 6.4 – Проміжні розрахунки для третього підприємства

n	x	y	x · y	x^2	y^2
1	719,93	70,89	51036,92	518299,20	5025,60
2	810,97	73,01	59212,16	657672,34	5331,04
3	821,57	73,01	59986,11	674977,26	5331,04
4	883,54	70,64	62410,44	780642,93	4989,56
5	996,43	68,77	68523,49	992872,74	4729,18
6	1091,06	70,47	76883,73	1190411,92	4965,60
7	989,60	67,50	66793,55	979308,16	4555,64
8	1034,38	84,90	87818,86	1069941,98	7208,01
9	1177,00	101,88	119912,76	1385329,00	10379,53
10	1108,53	101,88	112937,04	1228838,76	10379,53
11	1174,02	115,21	135258,02	1378322,96	13273,18
12	1093,85	93,81	102618,99	1196507,82	8801,16
Сума	11900,88	991,97	1003392,07	12053125,10	84969,09

Показники α, β, ε, R^2 та похибки α і β для підприємств, що розглядаються, розрахуємо за формулами 6.3-6.7 з використанням програмного продукту MS Excel. Результати розрахунків зведемо в таблицю 6.5.

Таблиця 6.5 – Показники α, β, ε, R^2 та похибки α і β для підприємств, що розглядаються

Тікер підп-риємства	Параметр "бета"	Показник "альфа"	Випадкова погрішність	Стандартна помилка "бети"	Стандартна помилка "альфи"	Коефіцієнт детермінації (R-squared)
LUAZ	0,0075	-2,4188	0,8347	0,0017	1,6712	0,6686
DOEN	0,1629	-54,4953	4,5849	0,0092	9,1801	0,9694
STIR	0,0783	5,0254	11,9706	0,0239	23,9679	0,5173

Для наочності на основі даних таблиці 6.5 побудовані гістограми (рисунки 6.1-6.3)

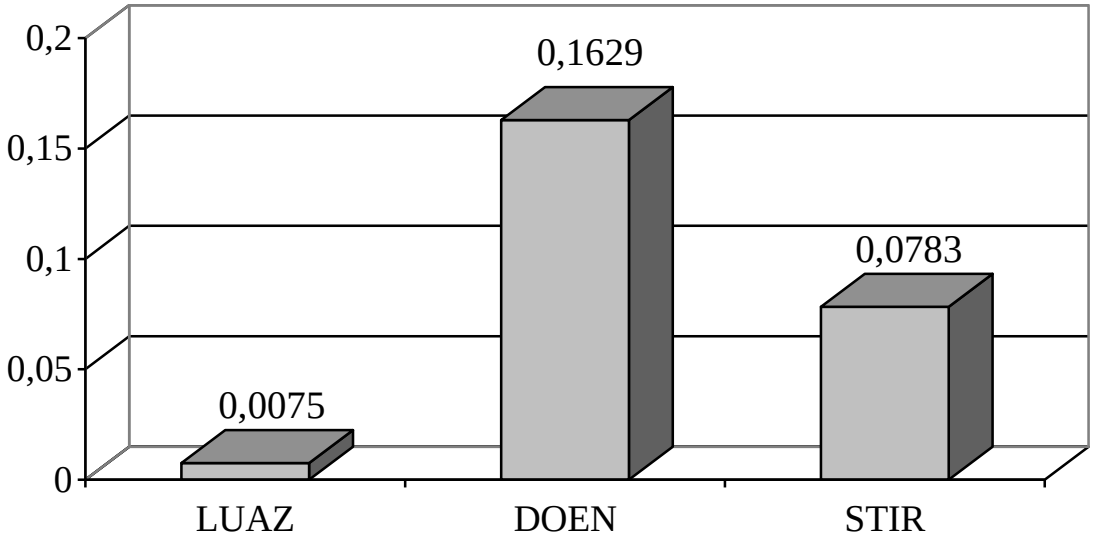

Рисунок 6.1 – Значення параметрів "бета" акцій досліджуваних підприємств

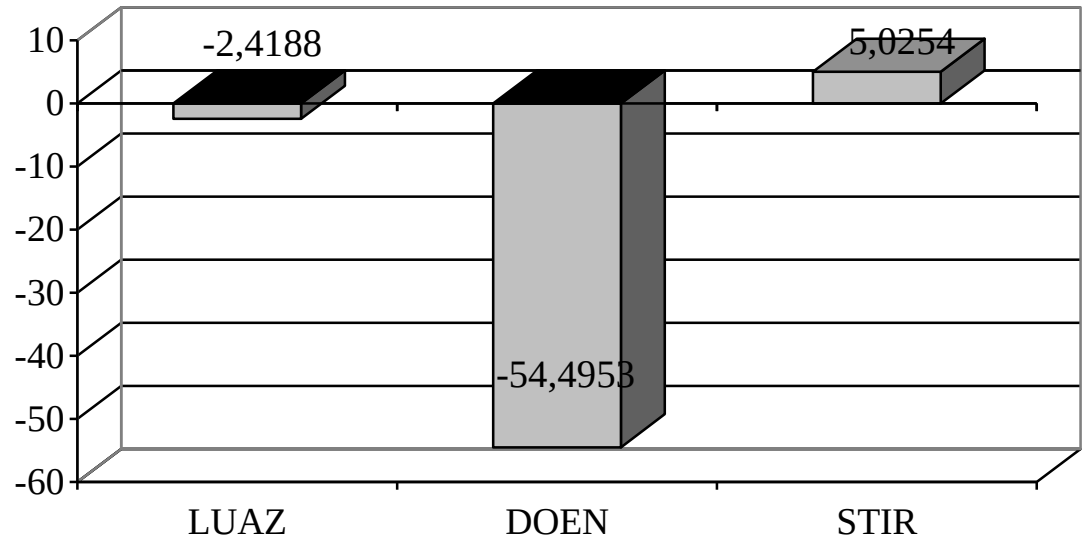

Рисунок 6.2 – Значення показників "альфа" акцій досліджуваних підприємств

Ґрунтуючись на даних рисунка 6.1, можна зробити висновок про те, що ступінь ризику обраних акцій відносно невисока, оскільки протягом аналізованого періоду їх ціна змінювалась повільніше, ніж ринок.

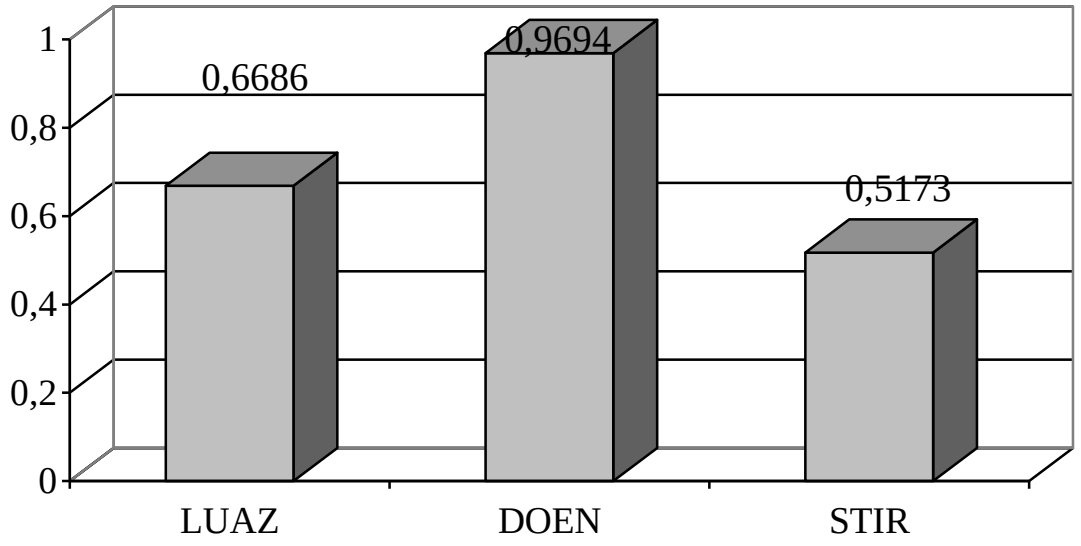

Рисунок 6.3 – Значення коефіцієнту детермінації (R-squared) акцій досліджуваних підприємств

Значення "бети" акцій компаній ЛуАЗ і Концерну Стірол свідчить про те, що їхні акції майже не залежать від зміни ринку. Так, зростання ринку на 10% викликає зростання курсу зазначених компаній лише на 0,075% і 0,783% відповідно. І, навпаки, при зниженні ринку навіть на 20% курс акцій компаній ЛуАЗ і Концерну Стірол знизиться лише на 0,15% і 1,566% відповідно.

Значення "бети" Донбасенерго свідчить про те, що курс акцій цієї компанії, на фоні компаній ЛуАЗ і Концерну Стірол, більш чутливий до змін ринку. Наприклад, при зростанні ринку на 10% курс акції Донбасенерго збільшиться на 1,629%, а при зниженні ринку на 20% - знизиться на 3,258%.

"Альфа" акцій є мірою недо- або переоцінки ринком даного папера. "Альфа"-коефіцієнт акцій на рисунку 6.2 свідчить про те, що у випадку достатньої стабільності цін на акції в цілому (коли дохід ринку дорівнює нулеві) дохідність акцій компаній ЛуАЗ, Донбасенерго і Концерну Стірол складе -2,4%, -54,5% і 5,03% відповідно.

Виходячи з цього можна відзначити, що акції компаній ЛуАЗ і Донбасенерго є недооціненими, а акції Концерну Стірол – переоціненими. Вважається,

що переоцінені акції будуть корегуватися ринком у бік зниження ринкової ціни, а недооцінені навпаки – у бік збільшення ринкової ціни.

Коефіцієнт R-squared акцій є коефіцієнтом детермінації, тому він змінюється в межах від 0 до 1. Значення коефіцієнта детермінації на рисунку 6.3 свідчить про те, що зміна прибутковості акцій компанії ЛуАЗ пов'язана зі зміною прибутковості ринкового індексу на 66,86%, зміна прибутковості акцій Донбасенерго – на 96,94%, зміна прибутковості акцій Концерну Стірол – на 51,73%.

Таким чином, акції досліджуваних підприємств достатньо сильно корелюють із ринком. Особливо це виражене в акціях компанії Донбасенерго.

Аналізуючи дані таблиці 6.5 необхідно також відмітити достатньо високу випадкову погрішність у акцій Концерну Стірол та достатньо високі стандартні помилки "альфи" (особливо в акцій Донбасенерго та Концерну Стірол). Це значною мірою впливає на точність прогнозу у бік їх зниження та викликано, скоріш за все, недостатньою глибиною розрахунків.

Використовуючи показники за індексною моделлю Шарпа та прогнозом напрямку зміни ринку (падаючий ринок, зростаючий ринок) можна зробити висновок відносно купівлі або продажу акцій. Для цього скористаємось комбінацією коефіцієнтів, наведеною в таблиці 6.6.

Таблиця 6.6 – Комбінації коефіцієнтів для прийняття рішення щодо купівлі або продажу акцій

Прогноз динаміки ринку	На купівлю	На продаж
Падаючий ринок	$\beta < 0, \beta < 1, \alpha < 0, R^2 \to 1$	$\beta > 0, \alpha > 0, R^2 \to 1$
Зростаючий ринок	$\beta > 0, \beta > 1, \alpha < 0, R^2 \to 1$	$\beta < 0, \alpha > 0, R^2 \to 1$

Виходячи з розрахованих показників "альфа", "бета", коефіцієнту детермінації (R-squared) та прогнозу падаючого індексу ПФТС (*прогноз падаючого ринку приймається для всіх варіантів*) можна сформулювати наступні рекомендації відносно купівлі або продажу акцій підприємств, що розглядаються:

1. Акції компанії ЛуАЗ в сформованих умовах доцільно купувати.

Така рекомендація викликана тим, що "бета" акцій компанії позитивна, але значно менша одиниці, "альфа" має від'ємне значення, коефіцієнт детермінації (R-squared) має достатньо високе значення. Тобто, виходячи з прогнозу падаючого ринку, дохідність акцій компанії ЛуАЗ буде зменшуватись значно меншими темпами, ніж ринок; акції компанії є недооціненими, тому при падаючому ринку дохідність акцій не буде стрімко знижуватись; висновки підтверджуються достатньо високою кореляцію між дохідністю акцій і рухом ринку.

2. Акції компанії Донбасенерго в сформованих умовах доцільно купувати.

В даному випадку "бета" акцій компанії позитивна, але менша одиниці, "альфа" акцій достатньо велика та має від'ємне значення, коефіцієнт детермінації (R-squared) дорівнює майже одиниці. Тобто, виходячи з пронгозу падаючого ринку, дохідність акцій компанії Донбасенерго буде зменшуватись значно меншими темпами, ніж ринок; акції компанії є суттєво недооціненими, тому при падаючому ринку дохідність акцій не буде стрімко знижуватись; висновки підтверджуються дуже високою кореляцію між дохідністю акцій і рухом ринку.

3. Акції Концерну Стірол в сформованих умовах доцільно продавати.

Рекомендація викликана тим, що "бета" акцій позитивна (хоча і має низьке значення), "альфа" має позитивне значення, коефіцієнт детермінації (R-squared) має достатньо високе значення. Виходячи з прогнозу падаючого ринку, дохідність акцій Концерну Стірол буде зменшуватись значно меншими темпами, ніж ринок; акції компанії є переоціненими, тому при падаючому ринку дохідність акцій буде більш стрімко корегуватись ринком; висновки підтверджуються достатньо високою кореляцію між дохідністю акцій і рухом ринку.

7 ВИМОГИ ДО ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути надрукована без помилок та виправлень, з одного боку білого паперу формату А4 (210 х 297). Загальний обсяг курсової роботи, включаючи список використаних літературних джерел (без додатків), повинен складати 42-50 сторінок, надрукованих через 1,5 міжрядковий інтервал (шрифт 14, Times New Roman). Шрифт друку має бути чітким, з однаковою щільністю тексту, чорного кольору середньої жирності.

Аркуш курсової роботи повинен мати поля: ліве – 30 мм, верхнє та нижнє – по 20 мм, праве – 15 мм.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин роботи "РЕФЕРАТ", "ЗМІСТ", "ВСТУП", найменування розділів, "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. В кінці таким чином надрукованого заголовка ставиться крапка.

Кожну структурну частину курсової роботи починають з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Нумеруються всі сторінки роботи до останньої, ураховуючи ілюстрації та додатки, без пропусків та повторів. Першою сторінкою вважається титульна, другою – реферат, але на цих сторінках цифри "1" і "2" не ставляться. Отже, загальна нумерація роботи починається на наступній сторінці (ЗМІСТ) з цифри "3". Порядковий номер сторінки проставляється у верхньому правому куті без

крапки в кінці.

Такі структурні частини курсової роботи, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини роботи, повинні мати наскрізну нумерацію. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: "1 ВСТУП". Заголовки розділів оформлюються наступним чином: ставиться номер розділу, після номера ставлять крапку, потім на цьому ж рядочку друкують заголовок розділу (наприклад: "1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОВЕДЕННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ").

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу не повинна стояти крапка, наприклад: "2.3" (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера не повинна стояти крапка, наприклад: "1.3.2"(другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту.

Текст курсової роботи необхідно ілюструвати кресленнями, схемами, фотографіями, графіками, таблицями, які також виконуються на стандартних аркушах паперу формату А4. Кількість ілюстрацій повинна бути достатньою для того, щоб надати тексту зрозумілості та конкретності. Ілюстрації позначають словом "Рисунок" і нумерують послідовно у межах розділу за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рисунок 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи пишуть під графічним зображенням. Приклад оформлення рисунків наведено у додатку Ж. Ілюстративний матеріал розміщують у тексті одразу після посилання на нього.

На запозичену з інших джерел інформацію, а також на цитати, що наводяться в тексті, мають бути зроблені посилання. Посилання наводять одразу після закінчення цитати в квадратних дужках, де вказують порядковий номер джерела у списку використаної літератури та відповідні сторінки джерела (наприклад: [14, с. 31-48]; при згадуванні всієї роботи у квадратних дужках указують номер джерела з переліку посилань (наприклад, "...у якості основних дані методики розглядаються в роботах [7, 12, 26]").

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: "Таблиця 1.2" (друга таблиця першого розділу). При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово "Таблиця" і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова "Продовження таблиці" і вказують номер таблиці, наприклад: "Продовження таблиці 1.2". Приклад оформлення таблиць наведено у додатку З.

Формули в курсовій роботі нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери пишуть біля правого поля аркуша в одному рядку з відповідною формулою в круглих дужках, наприклад: (7.1) (перша формула сьомого розділу). Наприклад:

$$К_{В.А.} = Q \cdot А_Р, \qquad (7.1)$$

де $К_{В.А.}$ – капіталізована вартість акцій, грн..;

Q – кількість емітованих акцій, од.;

$А_Р$ – ринкова вартість акцій, грн.

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи.

Кожен з додатків починають з нової сторінки, їм дають заголовки, надруковані угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово "Додаток" і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, З, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б тощо. Єдиний додаток позначається як додаток А.

8 КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ "ФІНАНСОВИЙ РИНОК"

1. Навести структуру фінансового ринку як ринку фінансових ресурсів (навести схему).
2. Розкрити сутність та основні класифікаційні ознаки фінансових ринків.
3. Навести класифікацію фінансових ринків. Охарактеризувати первинний та вторинний ринок.
4. Навести класифікацію фінансових ринків. Охарактеризувати фінансові ринки за періодом обертання та за територією обертання.
5. Розкрити сутність поняття "цінні папери" та навести основні класифікаційні ознаки цінних паперів.
6. Навести основні класифікаційні ознаки цінних паперів. Розкрити сутність та види "інструментів позики".
7. Навести основні класифікаційні ознаки цінних паперів. Розкрити сутність та види "прав власності".
8. Навести основні класифікаційні ознаки цінних паперів. Розкрити сутність та види "гібридних інструментів".
9. Навести основні класифікаційні ознаки цінних паперів. Розкрити сутність та види похідних цінних паперів.
10. Навести основні класифікаційні ознаки цінних паперів. Охарактеризувати

цінні папери за типом передачі майнових прав та за ступенем ризику.

11. Навести основні класифікаційні ознаки цінних паперів. Охарактеризувати цінні папери за територією оберту та за способом виплати доходу.
12. Навести класифікацію акцій в залежності від рівня їхньої прибутковості та фінансового ризику, що застосовується в країнах з ринковою економікою.
13. Охарактеризувати позитивні та негативні сторони випуску акцій, котрі необхідно враховувати емітентам при прийнятті рішення про емісію акцій.
14. Розкрити сутність облігацій. Навести два види облігацій, випуск яких передбачає законодавство України.
15. Навести певні переваги власників облігацій перед акціонерами. Охарактеризувати недоліки випуску облігацій для емітентів як способу залучення вільних коштів інвесторів.
16. Охарактеризувати функції та роль цінних паперів в економіці.
17. Розкрити сутність американських та глобальних депозитарних розписок (ADR і GDR).
18. Розкрити сутність облігацій, що забезпечені закладною (CDO) та сутність дефолтного свопу (CDS).
19. Розкрити сутність поняття "фінансові посередники". Охарактеризувати прямий і опосередкований засоби розповсюдження цінних паперів.
20. Розкрити функції фінансових посередників.
21. Коротко охарактеризувати види фінансових посередників.
22. Розкрити особливості функціонування комерційних банків. Навести види операцій комерційних банків.
23. Розкрити сутність функціонування інвестиційних компаній.
24. Охарактеризувати типи (класифікацію) інвестиційних компаній виходячи з практики США.
25. Охарактеризувати типи (класифікацію) інвестиційних компаній відповідно до законодавства України.

26. Охарактеризувати діяльність страхових компаній та недержавних пенсійних фондів.
27. Охарактеризувати діяльність та навести види недержавних пенсійних фондів.
28. Навести схему функціонування недержавного пенсійного фонду.
29. Охарактеризувати особливості функціонування недержавних пенсійних фондів; навести види активів, в котрі вони можуть вкладати фонди.
30. Описати торговців цінними паперами та їхню діяльність.
31. Розкрити основні аспекти функціонування NYSE.
32. Охарактеризувати діяльність членів NYSE у залежності від особливостей торговельної діяльності.
33. Охарактеризувати позабіржовий ринок цінних паперів.
34. Розкрити сутність позабіржового, "третього" та "четвертого" ринків.
35. Охарактеризувати користувачів інформації системи NASDAQ.
36. Визначити фактори ефективності ринку цінних паперів.
37. Показати, як інвестори, що прагнуть отримати вигоду з тимчасової неефективності ринку, своїми діями будуть викликати скорочення неефективності.
38. Описати рахунки з використанням маржу.
39. Описати процес покупки з використанням маржу.
40. Описати процес продажу «без покриття».
41. Визначити яким може бути рахунок інвестора в залежності від фактичного рівня маржу.
42. Охарактеризувати сутність інвестицій. Навести основні класифікаційні ознаки інвестицій.
43. Коротко охарактеризувати інвестиційний процес і його основні етапи.
44. Навести етапи інвестиційного процесу. Описати наступний етап інвестиційного процесу: аналіз ринку цінних паперів.
45. Охарактеризувати технічний аналіз цінних паперів.
46. Охарактеризувати фундаментальний аналіз цінних паперів.

47. Навести етапи інвестиційного процесу. Описати наступний етап інвестиційного процесу: формування портфелю цінних паперів.
48. Навести етапи інвестиційного процесу. Описати наступний етапи інвестиційного процесу: перегляд портфелю цінних паперів та оцінка ефективності портфелю цінних паперів.
49. Описати характерні риси векселів на фінансовому ринку України.
50. Охарактеризувати три види векселів в залежності від сфери їхнього застосування.
51. Охарактеризувати сутність та види фіктивних векселів. Охарактеризувати функції векселів.
52. Навести та охарактеризувати банківські операції з векселями.
53. Навести досвід США щодо розвитку ринку векселів у 80-х роках.
54. Навести принципи формування класичного портфеля цінних паперів.
55. Навести класифікацію типів інвестиційних портфелів. Охарактеризувати наступний тип інвестиційного портфелю: портфель росту.
56. Навести класифікацію типів інвестиційних портфелів. Охарактеризувати наступний тип інвестиційного портфелю: портфель доходу.
57. Навести класифікацію типів інвестиційних портфелів. Охарактеризувати наступний тип інвестиційного портфелю: портфель росту і доходу.
58. Визначити зв'язок цілей інвестування зі структурою портфеля.
59. Розкрити сутність понять "злиття" та "поглинання" в інтерпретації рейтингового агентства AT Kearny. Розкрити ціль злиття та поглинання.
60. Розкрити сутність поняття "рейдерство". Навести чотири групи рейдерів за інтенсивністю атак та дотримання законів. На який рівень рентабельності націлені рейдери?
61. Охарактеризувати чотири групи рейдерів за інтенсивністю атак та дотримання законів. Охарактеризуйте вплив рейдерства на інвестиційний клімат в Україні та основні фактори впливу на кількість атак.
62. Охарактеризувати чотири групи рейдерів за інтенсивністю атак та дотримання законів. Рейдерство та угоди M&A – є різниця або немає?

63. Охарактеризувати чотири групи рейдерів за інтенсивністю атак та дотримання законів. Вкажіть власне відношення до тези "Рейдери – санітари лісу".
64. Охарактеризувати чотири групи рейдерів за інтенсивністю атак та дотримання законів. Чи є різниця у відношенні до рейдерства в країнах з розвинутою ринковою економікою та в країнах колишнього СРСР.
65. Охарактеризувати чотири групи рейдерів за інтенсивністю атак та дотримання законів. Охарактеризуйте етичну складову рейдерства як невід'ємного явища сучасної ринкової економіки.
66. Навести найбільш розповсюджені способи рейдерства.
67. Навести способи захвату підприємств (рейдерство), що популярні в Україні. Охарактеризувати наступний спосіб захвату підприємств: "замовлена приватизація".
68. Навести способи захвату підприємств (рейдерство), що популярні в Україні. Охарактеризувати наступний спосіб захвату підприємств: "фіктивне банкрутство".
69. Навести способи захвату підприємств (рейдерство), що популярні в Україні. Охарактеризувати наступний спосіб захвату підприємств: "додаткова емісія".
70. Навести способи захвату підприємств (рейдерство), що популярні в Україні. Охарактеризувати наступний спосіб захвату підприємств: "кишеньковий реєстратор".
71. Розкрити сутність грінмейлу як методу корпоративного шантажу.

9 ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарчий кодекс України від 15 березня 2006 року N 3541-IV, ОВУ, 2006 р., N 15, ст. 1066 // http://www.farvater.kiev.ua/
2. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30.10.1996 № 448/96-ВР // http://portal.rada.gov.ua/
3. Закон України "Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні" зі змінами від 27.04.2007 №997-V // http://portal.rada.gov.ua/
4. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" від 12.07.2001 № 2664-III // http://zakon.rada.gov.ua/
5. Закон України "Про інститути спільного фінансовий ринок (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)" від 15.03.2001 №2299-III // http://zakon.rada.gov.ua/
6. Закон України "Про лізинг" від 23.03.1998 №01-8/104 // http://zakon.rada.gov.ua/
7. Закон України "Про Національний банк України" від 20.05.1999 №679-XIV // http://zakon.rada.gov.ua/
8. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 №2121-III // http://portal.rada.gov.ua/
9. Закон України "Про недержавне пенсійне забезпечення" 09.07.2003 № 1057-IV // http://zakon.rada.gov.ua/
10. Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23.02.2006 №3480-IV // http://portal.rada.gov.ua/
11. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов: Пер. с англ. / Под ред. Л.П. Белых. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997
12. Боди Зви, Мертон Роберт. Финансы: Пер. с англ. – М.: Издательский

дом "Вильямс", 2005. – 592 с.

13. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов: Пер. с англ. – М.: ЗАО "Олимп-Бизнес", 1997. – 1120 с.
14. В.П. Савчук, С.И. Прилипко, Е.Г. Величко. Анализ и разработка инвестиционных проектов. – Учебное пособие. – Киев: Абсолют-В, Эльга, 1999 – 304 с.
15. Ван Хорн Джеймс К., Вахович (мл.) Джон М. Основы финансового менеджмента, 11-е издание.: Пер. с англ. – М.: Издательский дом "Вильямс", 2005. – 992 с.
16. Игошин Н.В. Инвестиции. Организация управления и финансирование: Учебник для вузов. – М.: Финансы, ЮНИТИ, 1999 – 412 с.
17. Инвестиционно-финансовый портфель. / Отв. ред. Рубин Ю.Б., Солдаткин В.И. – М.: «СОМИНТЕК», 1993.
18. Ковалев В.В. Методы оценки инвестиционных проектов. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 144 с.: ил.
19. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 1997
20. Крутик А.Б., Никольская Е.Г. Инвестиции и экономический рост предпринимательства. – Серия "Учебники для вузов. Специальная литература". – СПб.: Издательство "Лань", 2000. – 544с.
21. Кузнєцова Н.С., Назарчук І.Р. Ринок цінних паперів в Україні: правові основи формування та функціонування. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 528с.
22. Луців Б.Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій. – Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш, 2001. – с.320.
23. Мертенс А.В. Инвестиции: Курс лекций по современной финансовой теории. – К.: Киевское инвестиционное агентство, 1997. – XVI, 416 с.
24. Пересада А.А. Інвестиційний процес в Україні. К., “Видавництво Ліб-ра” ТОВ, 1998 р – 392 с.

25. Федоренко В.Г. Гойко А.Ф. Інвестознавство: Підручник / За наук. ред. В.Г. Федоренка. – К.: МАУП, 2000. – 408с.: іл. – Бібліогр.: с. 399-409.
26. Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. Инвестиции: Пер. с англ. – М.: ИНФРА, 1997 – 1024 с.
27. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання-Пресс, 2003. – 535 с.

Інтернет-ресурси

http://aaa.com.ua/ – Сайт рейтингового агентства "Прозора Україна"

http://finance.com.ua/ – Український фінансовий сервер

http://investfunds.com.ua/ – Проект Інформаційного агентства Cbonds.ru, що присвячений інвестиційним фондам України

http://www.aub.com.ua/ – Сайт Асоціації українських банків

http://www.bank.gov.ua/ – Сайт Національного банку України

http://www.banker.com.ua/ – Український банківський портал

http://www.cdonds.com.ua/ – Інтернет-ресурс, присвячений характеристиці ринку облігацій України

http://www.dfp.gov.ua/ – Сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України

http://www.dt.ua/ – Сайт періодичного видання "Дзеркало тижня"

http://www.ebrd.org/russian/index.htm/ – Сайт Європейського Банку реконструкції та розвитку

http://www.economics.com.ua/ – Велика Економічна Бібліотека

http://www.finam.ru/ – Сайт "Фінансовий аналітик"

http://www.ineko.com/ – Сайт інвестиційної компанії "ІНЕКО"

http://www.investgazeta.net/ – Сайт періодичного видання "Інвестгазета"

http://www.k2kapital.com/ – Інформаційно-аналітичний сайт

http://www.kinto.com.ua/ – Сайт інвестиційної компанії "Кінто"

http://www.leasing.org.ua/ – Лізинг в Україні

http://www.liga.ua/ – Інформаційний бізнес-портал LIGAonline

http://www.pfts.com/ – Сайт першої фондової торговельної системи

http://www.probusiness.in.ua/ – Український мобільний банк знань

http://www.smida.gov.ua/ – Система розкриття інформації на фондовому ринку України

http://www.sokrat.kiev.ua/ – Сайт Фінансової компанії "Сократ"

http://www.ssmsc.gov.ua/ – Сайт Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку

http://www.uaib.com.ua/ – Сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу

http://www.uainsur.com/ – Сайт Ліги страхових організацій України

http://www.ukrcu.kiev.ua/ – Кредитні Спілки України

http://www.ukrse.kiev.ua/ – Сайт Української фондової біржі

Додаток А

ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ "ФІНАНСОВИЙ РИНОК"

1. Формування інвестиційного портфеля інституційного інвестора на основі фундаментального аналізу цінних паперів.
2. Формування інвестиційного портфеля інституційного інвестора на основі технічного аналізу цінних паперів.
3. Сутність ринку цінних паперів, його роль, місце та функції в системі ринкових відносин.
4. Державне управління інвестиційними процесами на фінансовому ринку.
5. Фінансові посередники та їх роль на фінансовому ринку.
6. Інститути спільного фінансовий ринок та їх роль на фінансовому ринку.
7. Кредитні спілки та їх роль на ринку фінансового посередництва.
8. Страхові компанії та їх роль на фінансовому ринку.
9. Роль банківської системи в господарській структурі країни.
10. Інвестиційна діяльність банків на ринку цінних паперів.
11. Лізингові компанії на фінансовому ринку.
12. Факторингові компанії на фінансовому ринку.
13. Трастові компанії на фінансовому ринку.
14. Роль недержавних пенсійних фондів на фінансовому ринку.
15. Роль центрального та комерційних банків на ринку цінних паперів.
16. Комерційні банки, їх види та операції.
17. Інвестиційні компанії на фінансовому ринку.
18. Фінансові послуги на ринку України.
19. Фінансові операції на депозитному ринку країн з розвинутою ринко-

вою економікою.

20. Організація та особливості функціонування грошового ринку України.
21. Операції центральних банків на грошовому ринку.
22. Механізм функціонування валютного ринку України.
23. Принципи валютного регулювання в Україні та в країнах з розвинутою ринковою економікою.
24. Фондовий ринок та його структура.
25. Напрямки розвитку і функціонування фондового ринку в Україні.
26. Методи оцінки і аналізу цінних паперів.
27. Акціонерні товариства як суб'єкти фондового ринку.
28. Корпоративні цінні папери та їх розвиток в Україні.
29. Ринок похідних фінансових інструментів та його роль в економічному розвитку суспільства.
30. Стан, проблеми і перспективи становлення ринку фінансових деривативів в Україні.
31. Ф'ючерсні угоди та їх особливості.
32. Хеджування на фінансових ринках.
33. Фондова біржа та організаційно-правові засади її функціонування.
34. Особливості функціонування та розвиток фондових бірж в країнах з розвинутою економікою.
35. Особливості функціонування та розвиток фондових бірж в Україні.
36. Індикатори фондового ринку: фондові індекси та рейтинги.
37. Міжнародний фінансовий ринок та основи його функціонування.
38. Фінансові інститути міжнародного фінансового ринку.
39. Глобальні процеси на світових фінансових ринках.
40. Торговельні системи віддаленого доступу.

Додаток Б

Таблиця Б.1 – Вихідні дані для розрахункової частини

№ з/п	Назва емітента	Тікер	Галузь	28.02.2007	30.03.2007	27.04.2007	31.05.2007	27.06.2007	31.07.2007	31.08.2007	28.09.2007	31.10.2007	30.11.2007	28.12.2007	31.01.2008
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.	Концерн Стірол	STIR	Basic Materials	83,5	86	86	83,2	81	83	79,5	100	120	120	135,7	110,5
2.	Алчевський металургійний комбінат	ALMK	Basic Materials	0,38	0,36	0,32	0,34	0,36	0,31	0,29	0,27	0,42	0,42	0,52	0,54
3.	Дніпропетровський трубний завод	DTRZ	Basic Materials	780	790	743	775	753	809	735	750	805	770	755	705
4.	Азовсталь	AZST	Basic Materials	2,34	2,45	2,49	3,1	3,69	4,8	4,75	4,95	5,82	5,29	5,93	5,54
5.	Єнакієвський металургійний завод	ENMZ	Basic Materials	70,9	70	84	120	170	296	281,5	300,99	411,5	403	445	465,5
6.	Харцизький трубний завод	HRTR	Basic Materials	2,55	2,65	2,59	3,14	3,1	3,57	3,35	3,34	3,73	3,55	3,35	3,2
7.	Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча	MMKI	Basic Materials	3,26	3,68	3,76	4,5	5,33	6,8	5,95	6,05	6,85	7	7,1	6,5
8.	ІНТЕРПАЙП Нижньодніпровський трубопрокатний завод	NITR	Basic Materials	141	160	162	164	185	230	208	196,5	215,5	193	204,5	190
9.	Новомосковський трубний завод	NVTR	Basic Materials	85	67,5	90	89	89,5	105,5	106	106	220	176	191	160,4
10.	Полтавський ГЗК	PGOK	Basic Materials	50	54,5	55,5	62,5	87,3	81,5	73,9	84	92,4	95,3	86	75,5
11.	Шахта «Красноармійська-Західна №1»	SHCHZ	Basic Materials	3,35	3,2	3,1	3,25	3,67	4,45	3,8	3,7	10,2	10,65	12	10,8
12.	Запорожкокс	ZACO	Basic Materials	-	5,7	6,5	7,1	7,05	8,05	7,4	7,7	9,5	11,98	12	9,6
13.	Укрнафта	UNAF	Oil & Gas	365	369	381	424,2	479,75	480	395	355	403	365	398	345

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
14.	Мотор Січ	MSICH	Industrials	555	631	627	725,45	975	1195	1199	1201	1640	1650	1728,8	1590
15.	Азовзагальмаш	AZGM	Industrials	16,8	18	-	17	22,3	35	35,5	42	59,5	50	55,45	51,5
16.	Маріупольський завод важкого машинобудування	MZVM	Industrials	55	60,8	62,95	75	82	85	75	84	130	118,5	145	139
17.	Сумське маши-нобудівне НВО ім.Фрунзе	SMASH	Industrials	20	30	29,85	31	35	45	34	39,55	52	50,5	55,5	54,72
18.	ЛуАЗ	LUAZ	Consumer Goods	0,69	0,7	0,73	0,74	0,78	0,89	0,75	0,77	1,45	1,09	1,23	1,15
19.	Укртелеком	UTEL	Telecom	1,1	1,14	1,11	1,17	1,15	1,15	1	0,99	1,13	0,99	1,07	1,06
20.	Центренерго	CEEN	Utilities	14,5	16,87	16,6	18,45	21,15	22,2	20,96	21,75	25,85	23,55	27,3	25,21
21.	Дніпроенерго	DNEN	Utilities	1350	1795	1663	1859,5	1968	2040	1935	2500	2580	2568	2548	2420
22.	Донбасенерго	DOEN	Utilities	92	111	107,5	109	149,5	164	144,29	148	195	175,5	186	169
23.	Київенерго	KIEN	Utilities	18,6	23,3	25	30	35,8	31,95	29	31,2	47	41	43	44
24.	Західенерго	ZAEN	Utilities	370	445	434	454	545	610	539	548	611,05	569	591	553
25.	Крименерго	KREN	Utilities	4,93	5,5	5,5	5,75	7,7	8,2	10	11	15	13	13	12,5
26.	Укрсоцбанк	USCB	Financials	3,25	3,35	3,58	3,33	1,21	1,66	1,59	1,36	1,36	1,23	1,4	1,3
27.	Райффайзен Банк Аваль	BAVL	Financials	0,91	0,97	0,96	0,97	1,08	1,2	1,12	1,1	1,11	1,05	1,1	1,01
28.	АКБ «Форум»	FORM	Financials	55,25	45	42	42,9	43,81	46,25	42	42,5	45,3	41,5	43,3	41,2
29.	Родовід Банк	RODB	Financials	7575	8300	8150	9000	9007	9200	8700	8900	9000	8677	8650	8000
30.	Укргазбанк	UGZB	Financials	5,9	5,2	5,3	5,45	-	8	6,7	7,45	7,2	6,95	6,9	6,9
Індекс ПФТС				719,93	810,97	821,57	883,54	996,43	1091,06	989,60	1034,38	1177.00	1108.53	1174.02	1093.85

Примітка: Дані ПФТС (http://www.pfts.com)

Додаток В

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША

АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
"ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ"

Кафедра "Менеджмент організацій"

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни "Фінансовий ринок"

на тему: "Сутність ринку цінних паперів, його роль, місце та функції в системі ринкових відносин"

студента гр.МО-06а
Корнілова Р.В.
спеціальності 6.030601
"Менеджмент організацій"

науковий керівник
к.е.н., доцент кафедри
"Менеджмент організацій"
Заглада Р.Ю.

Горлівка 2015

Додаток Д

ПОРЯДОК РОЗТАШУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ В РЕФЕРАТІ

РЕФЕРАТ

Курсова робота: 45 с., 7 табл., 6 рис., 3 додатка, 20 джерел

Об'єкт дослідження – механізм функціонування ринку цінних паперів.

Предмет дослідження – теоретичні та прикладні підходи до функціонування ринку цінних паперів.

Мета роботи – дослідити ринок цінних паперів та його основні аспекти функціонування.

В роботі досліджено загальну характеристику ринку цінних паперів. Розкрито його сутність, структура, досліджено фінансово-економічні основи діяльності ринку цінних паперів. Проведено аналіз стану та перспектив розвитку ринку цінних паперів. Також в роботі запропоновано основні напрямки розвитку ринку цінних паперів в Україні, котрі базуються на вдосконалення нормативної бази регулювання ринку цінних паперів та запропоновано використовувати зарубіжний досвід щодо боротьби з ціновими маніпулюваннями на ринку цінних паперів.

При виконанні роботи використано програмні прикладні пакети (MS Excel, MS Word, ABBYY FineReader 5.0, Corel).

Для розрахунків в роботі використані основні показники функціонування ринку цінних паперів України.

Методи дослідження – аналіз, синтез, метод порівняння.

РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ, ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ, ФОНДОВИЙ РИНОК, АКЦІЇ, ОБЛІГАЦІЇ, НОРМАТИВНА БАЗА, ЦІНОВІ МАНІПУЛЮВАННЯ, ІНДЕКСИ

Додаток Е

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ

ЗМІСТ

ВСТУП 4

1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ 6

1.1 Сутність, функції та структура ринку цінних паперів 6

1.2 Фінансово-економічні основи діяльності учасників ринку цінних паперів 10

1.3 Використання фондового ринку акціонерними товариствами для отримання додаткових джерел фінансування 12

2 АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ 16

2.1 Аналіз сучасного стану ринку цінних паперів 16

2.2 Аналіз структурних змін на ринку цінних паперів 22

3 ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ 35

3.1 Основні шляхи вдосконалення нормативної бази регулювання ринку цінних паперів в Україні 35

3.2 Зарубіжний досвід боротьби з ціновими маніпулюваннями на ринку цінних паперів 38

4 РОЗРАХУНОК ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ ЗА ІНДЕКСНОЮ МОДЕЛЛЮ ШАРПА 40

ВИСНОВКИ 43

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ 45

Додаток А. Обсяг торгів на організаторах торгівлі .....

Додаток Ж

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ РИСУНКІВ
(2.3 – третій рисунок другого розділу)

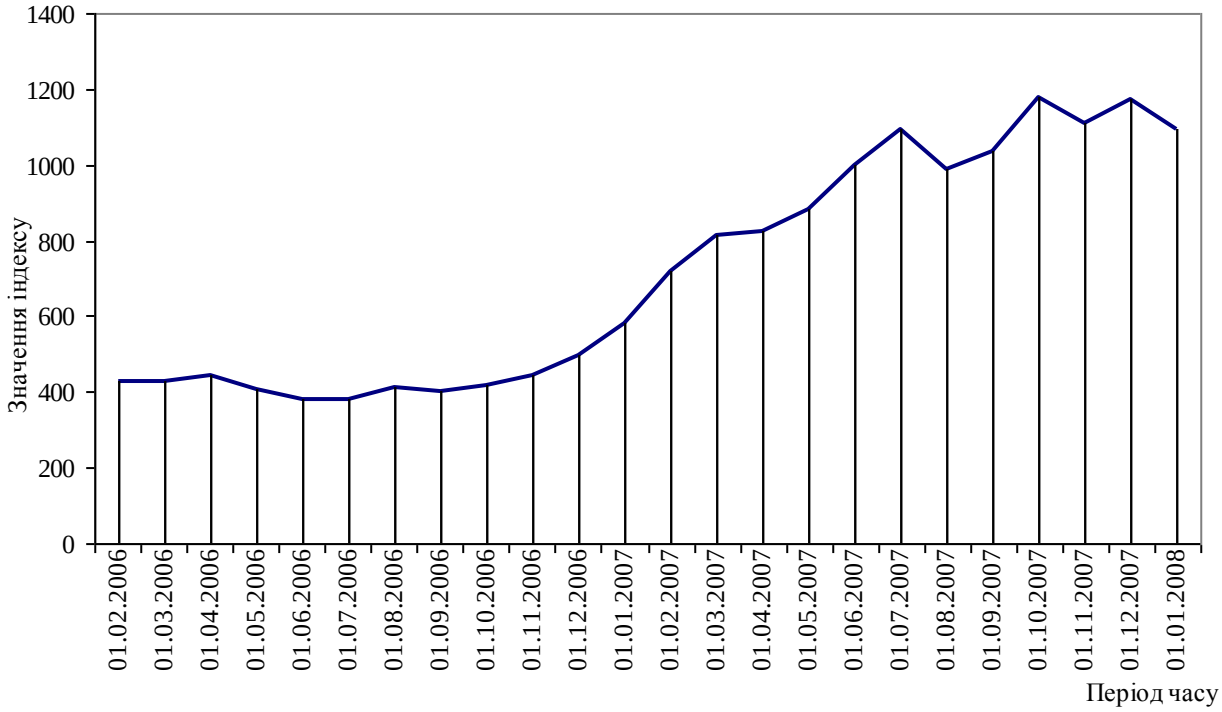

Рисунок 2.3 – Динаміка індексу ПФТС від 01.02.06 по 01.01.08

Додаток И

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТАБЛИЦЬ
(2.1 – перша таблиця другого розділу)

Таблиця 2.1 – Лідери торгів ринку котировок Першої Фондової Торгової Системи (ПФТС) на 01.02.08 р.

№ з/п	Тікер	Обсяг торгів, тис. грн.	Остання ціна, грн.	Зміна ціни, %
1.	USCM	8700.00	1.00	300.00
2.	SORN	5490.00	183.00	1.67
3.	OTSIBA	5082.00	1024.05	1.09
4.	MZVM	4445.00	140.50	1.08
5.	SHCHZ	3291.00	11.30	4.63
6.	MSICH	3164.00	1600.00	0.63
7.	AVTO	3106.00	730.00	0.14
8.	SVGZ	3099.00	46.70	1.50
9.	DNEN	2656.00	2400.00	-0.83
10.	ALMK	2209.00	0.57	6.48